

Alina Kowalska-Pińczak

Przestrzenie wyobraźni muzycznej - od tonalności po atonalność: kształcenie słuchu: metoda - świadomość - notacja

---

Aspekty Muzyki 1, 249-250

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALINA KOWALSKA-PIŃCZAK

*Przestrzenie wyobraźni muzycznej —
od tonalności po atonalność.
Kształcenie słuchu: metoda — świadomość — notacja*

Zespół pedagogów skupionych w Zakładzie Kształcenia Słuchu Instytutu Teorii Muzyki Akademii Muzycznej w Gdańsku przygotował do druku publikację z dziedziny kształcenia słuchu — skrypt zawierający cztery zbiory dyktand muzycznych. Publikacja ta, kierowana do szkolnictwa muzycznego wszystkich stopni nauczania, jest próbą metodycznego usystematyzowania zagadnień związanych z problemami słyszenia muzycznego i notacją zjawisk muzycznych.

Jednym z głównych celów kształcenia słuchu jest nauka notacji zjawisk muzycznych. Poziom zaawansowania w tym przedmiocie mierzy się umiejętnością zapisu słyszanego materiału muzycznego. Im doskonalszy jest słuch muzyczny, tym obraz dźwiękowy znajdzie wierniejsze odbicie w notacji. W pracy nad rozwojem wyobraźni muzycznej napotykamy na szereg trudności związanych z percepcją jak i notacją faktury jedno-, dwu- i wielogłosowej, a szczególnie zjawisk harmoniczných. Specjalnej troski wymaga też kształcenie słyszenia muzyki atonalnej. W niniejszej publikacji znajdziemy wskazania metodyczne dla osób kierujących pracą nad rozwojem słuchu muzycznego. Praktyka notacji dyktand jest skuteczną i zweryfikowaną metodą edukacyjną realizowaną na każdym odcinku kształcenia muzycznego.

Prezentowana publikacja *Przestrzenie wyobraźni muzycznej — od tonalności po atonalność. Kształcenie słuchu: metoda — świadomość — notacja* jest pracą zbiorową sześciorga autorów, pracowników Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Składa się z czterech samodzielnych zbiorów dyktand, stanowiących wielostronne podejście do problematyki słyszenia muzycznego. Zbiór I — Dyktanda tonalne (98) — zawiera kompozycje pięcior-

ga autorów: Wiesławy Anczykowskiej-Wysockiej, Dagmary Dopierały, Aliny Kowalskiej-Pińczak, Romualda Szyszko i Teresy Świercz. Zbiór II — Dyktanda harmoniczne (52) — autorstwa Teresy Świercz (38) i Romualda Szyszko (14), — to propozycja szczególnie polecana do nauki w szkolnictwie muzycznym II stopnia. Zbiór III — Dyktanda metro-rytmiczne, melodyczne i harmoniczne (52) — jest autorską propozycją kompozytora prof. Eugeniusza Głowskiego. Zbiór IV (99) zawiera kompozycje czworga autorów: Wiesławy Anczykowskiej-Wysockiej, Dagmary Dopierały, Aliny Kowalskiej-Pińczak i Romualda Szyszko.

Każdy zbiór podzielono na dwie części: teoretyczną i praktyczną. W części pierwszej znajdziemy komentarz redaktora naukowego obejmujący wstęp, opis zbioru oraz uwagi dotyczące sposobu realizacji dyktand i testów. W części drugiej zamieszczono autorskie przykłady muzyczne ułożone według wzrastającego stopnia trudności. Jednym z kryteriów układu dyktand jest faktura jedno-, dwu- i wielogłosowa. W tonalności utrzymane są zbiory I, II i III. Zbiór IV jest propozycją bezstresowego kształcenia słyszenia i wyobraźni zjawisk atonalnych. Aczkolwiek przeznaczony dla szkolnictwa wyższego, może być jednak wykorzystany w grupach zaawansowanych w szkołach muzycznych II stopnia.

Integralną częścią każdego zbioru jest płyta CD ze ścieżkami dźwiękowymi wszystkich zanotowanych dyktand, w numeracji porządkowej odpowiadającej numerowi dyktanda. W nagraniach zastosowano różnorodną obsadę wykonawczą. Naturalne brzmienia instrumentów ułatwiają notację i stanowią dodatkowy walor prezentowanych dyktand.

Publikacja jest pozycją recenzowaną przez prof. Danutę Dobrowolską-Maruchę. Posiada ponadto swoją wersję anglojęzyczną. Zawarte w czterech zbiorach dyktanda adresowane są do pedagogów kształcenia słuchu na różnym poziomie szkolnictwa muzycznego. Mogą też być pomocą w pracy indywidualnej zarówno ucznia, jak i studenta.